

„... Got lakht”, ... Dumnezeu râde

De Getta Neumann

Ideea că nu avem control asupra viitorului este veche de când lumea. În *Cartea Proverbelor* din Biblie se formulează deja reflecția asupra sorții omului : „Inima omului se gândește pe ce cale să meargă, dar Domnul îi îndreaptă pașii.”

Călugărul Thomas à Kempis a dat acestei cugetări pentru prima oară o formă de dicton cu o rimă interioară: *Homo proponit sed Deus disponit*, judecată apodictică, concluzia experienței umane. Formula latină a fost tradusă și adoptată în franceză, *L’homme propose et Dieu dispose*, în italiană *L’uomo propone e Dio dispone*, în spaniolă *El hombre propone y Dios dispone*. În curând declamau și englezii *Man proposes and God disposes*, pe un ton apăsător care nu admitea contradicția, iar românii, împăcați cu soarta, recitau *Omul propune și Dumnezeu dispune*.

Nici vorbitorii de idiş nu voiau să rămână mai prejos și doreau să-și exprime înțelepciunea în limba lor, dar modelul, expresia germană *Der Mensch denkt und Gott lenkt* (*Omul gândește, Dumnezeu conduce*), nu era ușor de tradus. Cuvântul idiş pentru a gândi este *trakhten*, deci, *Der Mensch denkt* s-a tradus prin *a mentsh trakht*, iar verbul care rimează cu *trakht*, a fost să fie *lakht*, și așa s-a ajuns la expresia, cam ireverențioasă, *Der mentsh trakht un got lakht* (*Omul gândește, Dumnezeu râde*.)

Un Dumnezeu care râde nu mai este un stăpân autoritar care decide de pe un pisc sau călare pe un nor, ci unul cu simțul umorului, deci unul cu care, poate-poate, te poți târgui. Poate râde ironic față de zbaterile omuleților, poate cu condescendență pentru eforturile vane ale făpturilor umane, poate totuși cu simpatie pentru creaturile sale. Sigur este că ne stă aproape, iar râsul ne unește, căci ce rost are un banc bun, fără un public care să-l aprecieze ?

Sursă de informații:

Man Thinks, God Laughs, a Reader Writes and a Columnist Contemplates, by Philologos

<http://forward.com/articles/175801/man-thinks-god-laughs-a-reader-writes-and-a-column/?p=1>